

Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātņieku savienības, Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Zinātņu akadēmijas laikraksts

6 (110)

1996. gada marts

ZINĀTNES BUDŽETS

Lēmums Nr. 6—2—1

Rīgā,

1996. g. 12. martā

Latvijas Zinātnes padome nolej apstiprināt sekojošu 1996. gada zinātnes budžeta līdzekļu sadalījumu pa finansējuma veidiem:

Finansējuma veids	1996. g. piešķirtais budžeta finansējums, Ls	1996. g. finansējuma procentuālais sadalījums %
Atsevišķo projektu finansējums (granti)	4 044 898	70,04
Mērķa finansējums	950 000	16,44
Centralizētais finansējums	204 000	3,52
Starpnozaru finansējums	45 000	0,78
Starptautiskās sadarbības finansējums	150 000	2,59
LZP doktorantūras finansējums	108 000	1,87
Infrastruktūras finansējums	36 000	0,62
Pētniecības programmu finansējums	225 000	3,88
Integrācijas projektu finansējums	15 000	0,26
Kopā:	5 777 898	100

I. KNĒTS,

Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdētājs,
akadēmīks.

Lēmums Nr. 6—2—2

Rīgā,

1996. g. 12. martā

Latvijas Zinātnes padome nolej apstiprināt sekojošu 1996. gada fundamentālo un lietisko pētījumu projektu finansējuma sadalījumu pa zinātņu nozarēm:

Finansējums	1996. gada plāns, Ls	1996. gada plāns, %
Fundamentālie un lietiskie pētījumi (kopā) tafā skaitā pa nozarēm:	4 044 898	100
informātika	273 435	6,76
mehānika, enerģētika, mašīnbūve	336 940	8,33
fizika, matemātika, astronomija	473 253	11,70
kīmija	416 624	10,30
tehnoloģijas zinātniskie pamati	285 570	7,06
bioloģija, ekoloģija, ģeogrāfija, ģeoloģija	311 457	7,70
molek. biol., mikrobiol., biotehn., virusol.	287 188	7,10
medicīnas zinātnes	416 624	10,30
lauksaimniecības zinātnes	473 253	11,70
vēsture	125 392	3,10
valodn., literatūrzin., folklor. mākslas zin.	173 931	4,30
filozofija, socioloģ., psihol., pedagoģija	198 200	4,90
ekonomikas un juridiskās zinātnes	210 335	5,20
mezzinātnes	62 696	1,55

I. KNĒTS,

Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdētājs,
akadēmīks.

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

LĒMUMS Nr. 6—3

Rīgā

1996. g. 12. martā

Par LZP struktūrām un to izveidošanas kārtību

Latvijas Zinātnes padome nolej:

1. Noteikt, ka elektorāts ievēl 14 ekspertu komisijas, atbilstoši LZP pašreizējai zinātnes struktūrai, taču ievērojot priekšlikumus par vairāku jaunu nozaru iekļaušanu šo ekspertu komisiju ietvaros. Elektorāta loceklis var piedalīties tikai vienas ekspertu komisijas vēlēšanās. Ekspertu komisiju ievēl elektorāta loceklji, kas strādā attiecīgajā nozarē un ir izteikuši vēlēšanos šīs komisijas vēlēšanās piedalīties. Ja ekspertu komisijā ir ietvertas vairākas zinātnes nozares, tad elektorāta loceklis balso tikai par savas izvēlētās zinātnes nozares pārstāvjiem.

2. Noteikt, ka ekspertu komisijas locekljiem ir sekojoši pienākumi:

2.1. Izvēlēties recenzentus zinātnisko darbu atskaišu un finansējuma pieprasījumu novērtēšanai. Recenzentu kvalifikācijai jāatbilst kritērijiem, kurus noteiks atsevišķs LZP nolikums. Ekspertu komisijas loceklji nedrīkst būt recenzeni darbiem, kuru finansēšanu izskata šī ekspertu komisija.

2.2. Pirms finansējuma sadalīšanas iepazīties ar visiem atbilstošajā nozarē iesniegtajiem darbiem un recenzijām par tiem. Pieaicināt finansējuma sadalīšanas sēdē attiecīgo ministriju pārstāvju un nozaru speciālistus.

2.3. Iesniegt Latvijas Zinātnes padomē priekšlikumus par finansējuma sadalījumu attiecīgās zinātnes nozares ietvaros.

3. LZP kopā ar LZA un IZM, atbilstoši izstrādātam nolikumam, izveidot zinātnes nozaru bloku komisijas (t. sk. Inovācijas komisiju), kuru uzdevums ir attiecīgo zinātnes nozaru bloku stratēģiskās attīstības izvērtēšana, programmu pieteikumu un iegūto rezultātu novērtēšana, attiecīgā centralizētā un bāzes finansējuma pieteikumu izvērtēšana.

4. Elektorātu veido visi Latvijā strādājošie zinātņieki, kuriem ir doktors, goda doktora vai habilitētā doktora zinātniskai grāds. Par strādājošu zinātņieku uzskaņa personu, kas pēdējo 3 gadu laikā ir piedalījies LZP, ministriju vai nozaru finansēto dažāda rakstura zinātnisko pētījumu izpildē un ir saņēmusi par to atalgojumu, vai arī pēdējo 3 gadu laikā ir publicējusi vismaz vienu darbu zinātniskos izdevumos, vai arī saņēmusi patentu par šajā laikā veiktu izgudrojumu.

I. KNĒTS,

LZP priekšsēdētājs, akadēmīks.

LEMUMS Nr. 6—1

Rīgā

1996. g. 12. martā

Pamatojoties uz Zinātnisko pētījumu rezultātu izvērtēšanas un jaunu pētījumu projektu pieteikumu iesniegšanas komisijas (priekšsēd. prof. O. Kukurs) ziņojumu un sagatavotajiem secinājumiem par ekspertu komisiju darbu 1995. gadā (1. pielikums),

Latvijas Zinātnes padome nolej:

1. Apstiprināt ekspertu komisiju 1995. gada darbības pārskatus.

2. Apstiprināt ekspertu komisiju iesniegto pētniecisko projektu finansēšanas pārskatus par 1995. gadu.

I. KNĒTS,

Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdētājs, akadēmīks.

Turpinājums 2. lpp.

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

Turpinājums no 1. lpp.

1. pielikums

LZP ZINĀTNISO PĒTĪJUMU REZULTĀTU IZVĒRTĒŠANAS UN JAUNU PĒTĪJUMU PROJEKTU PIETEIKUMU IESNIEGŠANAS KOMISIJAS SECINĀJUMI PAR EKSPERTU KOMISIJU DARBU 1995. G.

1. Jau 1995. g. vasarā komisija izstrādāja formas gada pārskatam par zinātnisko projektu izpildi un pagaidu nolikumu par NEK darbības pārskatu, kuros bija izteikti aicinājumi skaidri noformētā pārskata periodā gūtos sasniegumus, izvairoties no veicamo pētījumu bezvērtīga uzskaitījuma. Abi dokumenti tika apspriesti LZP valdes un padomes sēdēs un jūlijā izsūtīti visām NEK.

Veikta darba nolūks bija mērķtiecīgāk virzīt pārskatu sastādīšanu un meklēt iespējas celt LZP un Latvijas zinātnieku prestižu valsts pārvaldes institūcijas, finansistu un uzņēmēju aprindās.

2. Zinātnisko projektu finansējums gandrīz visās nozarēs mainīs plašā robežā — no tūkstoša līdz 24 tūkstošiem latu. Bagātīgāk finansētie, bez šaubām, uzskatīmi par konkrētās nozares vadošajiem projektiem, kuri pamatlīcienos nosaka fās līmeni un virzību, tādēļ tika noteikti izlases kārtībā sīkāk iepazīties ar vadošo projektu galvenajiem sasniegumiem un to atspoguļojumu attiecīgo nozaru pārskatos. Komisijas eksperti iepazīnās arī ar visiem starpnozaru projektu izpildes pārskatiem.

KOMISIJAS EKSPERTU GALVENIE SECINĀJUMI

1. Projektu izpildes pārskati un NEK darbības pārskati liecina, ka pētnieciskais darbs ir norītējis sekmīgi. 1995. g. publicēti vairāk nekā 1570 darbi, nolasīti pāri par 1000 referāti starptautiskos forumos. Par Latvijas zinātnieku integrāciju Eiropas un pasaules zinātnē liecina arī arvien pieaugašais līdzauforu skaits no citām valstīm. Salīdzinot ar 1994. g., tas palielinājies no 72 līdz 132 un pārstāv 10 valstis. No 800 finansētajiem projektiem par vājiem NEK atzinušas tikai 5 jeb 0,6% kopskaita, kuru finansēšanai iztērēti 0,13% grantu lī-

dzēkju kopsummas. Par tālakas finansēšanas pārtraukšanu ir tikai viens priekšlikums.

2. Neskatoties uz savlaicīgu informāciju par NEK pārskatu noformēšanas prasībām, atsevišķas nozares iestāgušas nepilnīgi noformētās pārskatus, kas kaitē gan atsevišķu zinātnieku, gan visas nozares prestižam [5., 6., 8., 13. nozares]. Galavojot publicēšanai LZP pārskatu, atsevišķos gadījumos tos vajadzēja papildināt.

3. Pēdējo gadu pieredze liecina, ka nereti NEK darbs nozares attīstībā ir formāls un aprobojots tikai ar projektu un pārskatu eksperīzi. Nepietiekamā interese par nozari kopumā izskaidrojama ar to, ka nozares vādišana ir t. s. «sabiedriskais pienākums», kura pildīšana NEK priekšsēdētājam un citiem ekspertiem atņem laiku personīgo projektu izpildei, nedodot nekādu zinātnisko produkciju.

4. Izvēles kārtībā veikta eksperīze Informatikas [1. nozares], Mechanikas [2.], Mikrobioloģijas [7.], Medicīnas [8.], Lauksaimniecības [9.] nozaru atsevišķiem projektiem un to atspoguļojumam nozaru darbības pārskatos. No aplūkotajiem 26 vadošajiem projektiem, pēc ekspertu atzinuma, visi ir ar pietiekoši augstu zinātnisko vērtību un pietiekoši lielu tautsaimniecisko nozīmi, taču eksperti ir arī kritiskas piezīmes.

5. Piemēram, 1. nozare no 6 vadošajiem projektiem [93.086, 93.087, 93.098, 93.589, 93.593, 93.596] NEK sākotnēji atvēlējusi finansējumu trijem virs 10 tūkstošiem, bet trijim pat virs 20 tūkstošiem Ls. No tiem viens projekts [93.086, vadītājs Zagurskis] nozares pārskatā nav minēts. Pārējo īpatsvars varēja būt relijefāks. Nav pietiekoši skaidrs katra izpildītāja ieguldījums projekta risināšanā.

2. nozare labi finansētu projektu ir veseli 14. Par sīkāk aplūkotajiem 5 projektiem ekspertu slēdziens ir pozitīvs [93.401, 93.169, 93.171, 93.182, 1058], taču projektu 93.171 un 93.182 atspoguļojums nozares pārskatā pelnījis lielāku ievēribu.

Lauksaimniecības nozare sīkāk aplūkoti projekti 93.005, 93.007, 93.052, 93.222, 93.283. Arī rodas neizpratne par katra izpildītāja ieguldījumu kopējās aktīvitātēs. Oficiālais izpildītāju saraksts, kuri saņēmuši algu, nesaskan ar publikāciju vai izgudrojumu sarakstu. Tas tā varētu būt, ja vien būtu skaidri nodalāms algoto darbinieku ieguldījums [lai nerastos pārpratumi]. Daž-

viet nav skaidrs, kam pētījumu rezultāti domāti — individuālam zemniekam, pajū sabiedrībam vai speciālam organizācijām, un kā zinātnieku ieteikumi līdz tiem tiek novadīti.

Mikrobioloģijas un medicīnas nozarēs no 5 vadošajiem projektiem [93.439, 93.564, 93.854, 93.889, 93.890], pēc ekspertu atzinuma, trīs [93.439, 93.564, 93.890] ir pilnīgi pilnīgāku atspoguļojumu nozaru pārskatos.

No starpnozaru 25 projektiem nozaru eksperti vienu noraida [Hidrotehniskie pētījumi Rīgas osta] darba nodrošināšanai — Segals] un par viena turpināšanu izsaka šaubas, jo pagaidām nav publikāciju [Seismiskās un elektromagnetiskās lokacijas iespēju pētīšana Zemes augšējos ģeoloģiskajos slāņos — Romančuks, Ls 1540].

6. Izpildītāju skaitis vadošajos projekto sasniedz 14, taču visos ir daudz līdzstrādnieku ar 50% un vēl mazāku slodzi, ko gan var attaisnot, bet nevar uzskatīt par pozitīvu rādītāju.

7. Ekspertu komisijas ir izvērtējušas visus savas nozarēs projekti izpildes pārskatus par 1995. g. novērtējušas ieguldītā darba un sasniegto rezultātu atbilstību saņemtajam finansējumam, un atzīst to par adekvātu [izņemot 1. secinājumā minētos].

8. Komisija uzskata, ka zinātnisko projektu izpilde un nozaru ekspertu komisiju darbs 1995. g. vērtējams kā apmierinošs un sasniegtie rezultāti atbilst izmantojām līdzekļiem, taču turpmāk gada pārskatu sagatavošanai veltījama lielāka uzmanība.

9. Pagaidu Nolikumu par NEK darbības pārskatu būtu jāpapildina, paredzot sniegt:

— rezumējumu par stāvokli nozare pārskata perioda sākumā,

— finansējuma kopējo apjomu nozare,

— vidējo projekta finansējumu pārskata periodā,

— vidējo strādājošo skaitu vienā projektā, rēķinot pilnu slodzi,

— vidējo finansējumu uz vienu strādājošo.

Pārskats jānoslēdz ar sekjošā gada risināmo pamatlīcību izvirzījumu un pamatojumu.

10. Uzskaitīt par obligātu turpmāk NEK pārskatus Latvijas Zinātnes padomei parakstīt visiem ekspertu komisijas locekļiem.

O. KUKURS,
komisijas priekšsēdētājs.

Pārsla EGLĪTE

LATVIJAS ZINĀTNIEKU NOTIKUSĪ UN PAREDZAMĀ IZCEĻOŠANA

Zinātnei atvēlēto valsts budžeta līdzekļu samazinājums līdz apjomam, kas nenodrošina pat vairākkārt sarukušam skaitam zinātnieku darba samaksu mūsu valstij vidējā līmenī, ir izraisījis tādu Latvijai jaunu parādību kā pētnieku izceļošana. Tas izraisa nepieciešamību izzināt palikušo nodomus, viņu sastāvu, salīdzinājumā ar aizbraukusajiem, un apstākļus, kas varētu veicināt vai kavēt labāku iespēju meklējumus ārvalstīs.

Ziņu vākšana notika izlases veidā, jo kopējo darba apjomu ierobežoja pieejamie līdzekļi. Pavisam tika atlasīti 14 pētnieciskie institūti un augstskolu fakultātes ar tādu aprēķinu, lai būtu pietiekami pārstāvētas 3 galvenās zinātnēs jomas (dabas, inženier- un sabiedriskās zinātnes) kā no zinātniskām, tā mācību iestādēm, un katrai no tām kopējais darbinieku skaits nebūtu mazāks par 60.

ZINĀTNIEKU SKAITA UN SASTĀVA PĀRMAINĀS 90. GADU SĀKUMĀ

Latvijā 1994. gada beigās zinātnisko darbu (uz pilnu un nepilnu slodzi) veica 3952 cilvēki, t. i., 1,56 uz 1000 iedzīvotājiem un 0,33% no tautsaimniecībā nodarbinātajiem (kopā ar tehniskajiem darbiniekiem — 0,57%). Kopš 1990. gada kopējais nozare strādājošo skaits ir samazinājies 2,6 reizes, tieši zinātnieku — pat vairāk reizes, neskaitot daļēju pāreju uz nepilna darba laiku: 1994. g. — 43,7%. Samazinājums noticis galvenokārt PSRS zinātnisko iestāžu filiāļu slēgšanas un šauri specializētēs un konstruktori organizāciju reorganizācijas dēļ. Tomēr arī Latvijas Zinātnu akadēmijas pakļautībā bijušajos pētnieciskajos institūtos kopējais darbinieku skaits 4 gadu laikā samazinājies 2,1 reizi, bet tieši zinātnisko darbinieku — 1,4 reizes. Vislielākais samazinājums noticis inženiertekhniskajās zinātnēs, vissazākais — dabaszinātnēs. Savukārt sociālajās zinātnēs zaudēts visvairāk kadru ar zinātniskajiem grādiem.

Afširīgais kadru samazinājums dažādās zinātnēs jomās veidojies gan atkarībā no institūtu sastāvā bijušām lietisķo projektu vienībām, gan citu nozaru pieprasījuma pēc atsevišķu profesiju pārstāvjiem: visvairāk ekonomistiem, juristiem, datortehnikas speciālistiem u. tml.

Kā liecina šīs ziņas, darba mainītāju īpatsvars ir apgriezt proporcionalis zinātniskās kvalifikācijas līmenim un ieņemamam amatam, kā arī mūža gadu skaitam. Vīriešu un sieviešu īpatsvars aizgājušo starpā atbilst strādājošo sastāvam.

Darba mainītāju sastāva īpatsības ir viegli izskaidrojamas gan ar pieredzējušāko zinātnieku samārā lielāko darba samaksu zinātnē un papilddarba iespējām tajā, pateicoties savai autoritātei, gan ar jauniem cilvēkiem vieglāk piemērošanos citu nozaru prasībām un tajās nepieciešamo iemāju apgūšanu. Sava loma, protams, ir arī pašai jaunībai, kas daudzās darba vietās, tāpēc pretendētu atlasei studijām vai darbam ārzemēs, tiek izvirzīta par kritēriju.

Līdz ar to būtu pamats domāt, ka zinātnē paliek tie, kas citur nevar iekārtoties. No otras puses, nemot vērā pētniecības darba turpināšātā relatiivā augstāko kvalifikāciju, var apgalvot, ka no zinātnēs aiziet tie, kam nav pietiekamu spēju un tādā arī perspektīves zinātnē, jo šī nozare prasa citas doftibas nekā daudzās citās jomās, kur sākuši darbu no zinātnēs aizgājušie.

Diemžēl, par visiem aizgājušiem nav zināma jaunā darba vieta, jo atstājot darbu, tādas ziņas nav obligāti

jāsniedz. Tāpēc arī personāla daju vadītāji to nevarēja nosaukt 40,5% aizgājušo. 16,1% no tiem, kam darba vieta zināma, pārgājuši uz citu valsts zinātnisko iestādi vai doktorantūru un 2,4% — kādu nevalstisku pētniecības iestādi, tādā kopā gandrīz 1/5 mainījuši ne darba nozari, bet drīzāk konkrēto darba vietu.

Tādiem nosacīti varētu pieskaitīt arī fos 2,6%, kas emigrējuši uz ārzemēm un turpina pētniecisko darbu (3/4 no emigrējušiem).

Vislielākā no zinātnēs aizgājušo daļa — 35,5% — strādā citā sabiedrisko pakalpojumu nozare (galvenokārt izglītībā, izdevniecībā, bankās, muzejos) un vēl 18,9% — valsts pārvalde. Šo jauno darba vietu izvēle liek domāt, ka tajās cilvēki tomēr strādā atbilstoši savai augstskolā iegūtajai profesijai. Iespējams, ka tās attiecīnās arī uz 10,5% privātāstruktūrās strādājošiem un 1,9% pāstāvīgu uzņēmējdarbību sākušiem. Tomēr droši to apgalvot nav pamata. Savukārt 9,2% aiziešanas brīdi bija bez darba un 1,8% — nodevās bērnu kopšanai.

Jauno darba vietu izvēlē ir zināmas novirzes atkarībā no zinātnēs jomas: no dabaszinātnēm samārā vairāk aizgājuši uz citām pakalpojumu nozārēm (izglītību, medicīnu), no sabiedriskajām — uz valsts pārvaldi; par inženierzinātni atstājušiem ir vissazāk informācijas, bet viņiem vislielākās iespējas darboties pie privātuzņēmējiem. Savukārt no atsevišķiem institūtiem un fakultātēm aizgājušo sastāvs un jauno darba vietu izvēle atšķiras no vidējā kārtā zinātnējām jomā ne mazāk, kā jomas savā starpā. Piem., no svešvalodu fakultātēm emigrējuši 35% aizgājušā zinātniskā personāla, no filoloģijas — neviena, vidēji sociālajās zinātnēs — 8,8%, no LZA Organiskās sintēzes institūta — 28% aizgājušo, no Koksnes ķīmijas institūta — 3,9%, vidēji dabaszinātnēs — 1,4%. Respektīvi, izķirošā nozīme ir iestādes specializācijai. Tāpēc minētajiem no zinātnēs citām darbā pārgājušo sadalījumiem ir visai liela brīvības pakāpe. Tomēr, nemot vērā izlases pārstāvējošo iestāžu dažādību, ir pamats apgalvot, ka visvairāk no Latvijas zinātnēs aizgājušo (ne mazāk par 1/4) atraduši darbu savā — universitātē iegūtajā profesijā citās nozārēs, aptuveni divreiz mazāk (vismaz 1/10) citā pētnieciskā iestādē vai augstskolā un vissazāk emigrējuši.

ZINĀTNIEKU EMIGRĀCIJA

Kā jau minēts, pēc personāldauju datiem ir droši zināms, ka emigrējuši 2,1% citā darbā aizgājušo. Pieņemot, ka par 40,5% aizgājušo jaunājām darba vietām, ziņu nav, ir jāpieļauj, ka arī no viņiem tāda pat dala emigrējusi. Tādā gadījumā kopējais emigrējušo īpatsvars tuvojas 3,6% no zinātnēs citā darbā aizgājušo. Atiecīnot šo īpatsvaru uz visu strādājošo skaita samazinājumu Latvijas zinātnē, emigrējušo kopskaita varētu būt starp 150 un 250 cilvēku jeb 3,8—6,4% zinātnēs personāla 1994. gada beigās.

No izpētei izvēlētajiem 14 pētnieciskajiem institūtiem un augstskolu fakultātēm zinātnēs, ka kāds būtu emigrējis, bija tikai 4, respektīvi, 28,5% iestāžu. Līdzīgs migrācijas dēļ kadrus zaudējušo īpatsvaru bija arī izmēģinājuma aptaujai izvēlētajās iestādēs: no 5 — viena, t. i., 20%. Tas dod pamatu uzskātīt, ka visumā ar šo parādību nākas saskarīties aptuveni 1/4 zinātniskā iestāžu un augstskolu.

<p

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

Pielikums
LZP ZSKK 1996. gada 4. janvāra
lēmumam

LZP STARPTAUTISKO PASĀKUMU FINANSEJUMS 1996. GADĀ [2. pielikums]*

Nr. p. k.	Organizācija	Projekta nosaukums, Izpildītāji	pieprasītais Ls	Finansējums piesķirts Ls
3. Piedalīšanās starptautiskās konferencēs				
20.	Rīgas Tehniskā universitāte	a) Konference «IX Internationales Oberflachenkolloquium» (29.—31.01.1996., Hemnica, Vācija). J. Rudzītis	650 DM	210
21.	RTU ASTF	b) Seminārs Bērševa Universitātē (25.—29.02.96., Izraēla). A. Tempins Starptautiskā konference «European Design & est Conference» (11.—14.03.96., Parīze). A. Gertners	470 USD 2000 FFR	200 220
22.	Latvijas Eksperimentālās un kliniskās medicīnas institūts	XII Internacionālais Biofizikas kongress (11.—16.08.96., Holande). N. Švinka	235	235
23.	Latvijas Kardioloģijas institūts	Eiropas Klīnisko pētījumu asociācijas 30. konference (24.—27.04.96., Šveice). D. Mafisonne	340 SFR	170
4. Starptautiskā sadarbība				
1.	LZA Fizikāli enerģētiskais institūts	South Bank Universitātes apmeklējums, lai veiktu kopīgus pētījumus (4.—21.03.96., Londona). I. Muzikante	200	170
2.	LZA Fizikāli enerģētiskais institūts	Institute of Molecular Science Okazaki, Japan (febr. 1996.) E. Siliņš	500 (kredīts)	500 (kredīts līdz 01.04.96.)
3.	LU Hidroekoloģijas institūts	Darbs NATO Toksko algu fizioloģiskās ekoloģijas institūtā, Bermudu bioloģiskajā stacijā (27.05.—06.06.96., ASV). M. Balode	1200	300
4.	Baltijas Akadēmiskais centrs	Sadarbības organizēšana ar ASV Starptautisko zinātnes apmaiņas programmu (IREX) un Baltijas studiju veicināšanas apvienību (AABS). V. Veikmane	3946	1800
5.	Neorganiskās ķīmijas institūts	Sadarbība ar Vācijas zinātniskajām iestādēm «Volkswagen Stiftung» finansējuma ietvaros	2000	1800
LZP STARPTAUTISKO PASĀKUMU FINANSEJUMS 1996. GADĀ [3. pielikums]				
2. Starptautisko konferenču organizēšana				
1.	LU Cievielu fizikas institūts	Starptautiska konference «Perspektīvi optiskie materiāli un ierīces» (19.—22.08.1996. g.). A. Krūmiņš	5500	800
2.	LZA Bioloģijas institūts	a) Starptautiska zinātniskā konference-ekspedīcija «Baltijas reģiona apdraudēto sugu monitorings» (1996. g. jūlijā); b) UNESCO ROSTE darba sanāksme «International Network on Species Investigations in the Baltic Area» (1996. g. septembrī—oktobrī). G. Andrušaitis	2500 1500	500 400
3.	Valsts Priekuļu selekcijas un izmēģinājumu stacija	a) Baltijas valstu kartupeļu selekcionāru un Ziemeļvalstu Gēnu bankas 4 dienu seminārs (8.—11.07.1996., Priekuļi). U. Miglavs b) Baltijas valstu un Baltkrievijas labību un pākšaugu selekcionāru lauka seminārs (22.—24.07.1996., Priekuļi). U. Miglavs	400 400	250 250
4.	Latviešu valodas institūts	Eiropas valodu atlanta (ALE) Redakcijas padomes 29. konference (19.—23.09.1996., Rīga). J. Valdmanis	1500	600
5.	Latvijas Arheoloģu biedrība	Eiropas arheoloģu kongress (25.—29.09.96., Rīga). J. Graudonis	3000	1500
6.	Rīgas Tehniskā universitāte	Starptautiskās konferences «Simulation, Gaming, Training and Business Process Reengineering in Operations» organizēšanas Latvijas puses izdevumi (19.—21.09.96., Rīga). J. Merkurjevs	350	350
3. Piedalīšanās starptautiskās konferencēs				
1.	A. Kirhenšteina Mikrobioloģijas un virusoloģijas institūts	XVth Meeting Federation of European Connective Tissue Societies (5.—9.08.1996., Minhenē, Vācija). J. Erenpreisa	200	200
2.	LLU Veterinārmedicīnas fakultāte	Eiropas Veterinārstu asociācijas konference (18.—19.09.1996., Berlīne). Z. Polītis	185	100
3.	Elektronikas un datorzinātņu institūts	European Solid State Circuits Conference ESCIRC-96 (17.—19.09.1996., Neuchatel, Šveice). V. Zagurskis	600	— (1996. g. 2 konferences jau sponsorētas) — (1996. g. 2 konferences jau sponsorētas) (200 — no E. Siliņam izsniegta kredīta)
4.	Rīgas Tehniskā universitāte ASTF	European Solid State Circuits Conference ESCIRC-96 (17.—19.09.1996., Šveice). J. Tolujevs	400	— (1996. g. 2 konferences jau sponsorētas) (150 — no E. Siliņam izsniegta kredīta)
5.	LZA Fizikālās enerģētikas institūts	a) Eiropas konference «European Conference on Organised Films» (11.—14.09.1996., Sēfīda, Anglija). I. Muzikante b) Starptautiskā konference PEMC'96 (2.—4.09.1996., Budapešta, Ungārija). Z. Šīka c) Starptautiskā konference PEMC'96 (2.—4.09.1996., Budapešta, Ungārija). L. Rušmanis d) Starptautiskā konference PEMC'96 (2.—4.09.1996., Budapešta, Ungārija). L. Laikovskis	550 540 540 540	(150 — no E. Siliņam izsniegta kredīta) (150 — no E. Siliņam izsniegta kredīta) — (2 personas uz šo konferenci jau sponsorētas)

* Sākumu skat. «Z. V.» Nr. 5

BIROJS, KUR ATBALSTĪS JŪSU IDEJAS

1995. gada aprīļa sākumā pie Latvijas Tehnoloģiskā centra tika izveidots konsultāciju un informācijas birojs BIK. Birojs ir Latvijas Izglītības un zinātnes ministrijas un Vācijas Ekonomikas ministrijas sadarbības projekts, kura perspektīvie uzdevumi saistīti ar tehnoloģiski orientētu uzņēmumu, kā arī iniciatīvas grupu konsultēšanu, tām dibinot un reģistrējot jaunu firmu. BIK piedāvā sadarbību, izstrādājot uzņēmuma darbības konцепciju. Vadoties pēc tirgus situācijas, tiek piedāvāti dažādi problēmu risinājumi.

Neviens nenoleigs savlaicīgas un objektīvas informācijas lielo nozīmi mūsdienu tirgus apstākļos, tāpēc BIK ir gatavs nodrošināt savus klientus un sadarbības partnerus ar interesējošo firmu adresēm, palīdz rast kooperācijas partnerus, nodrošināt kontaktu attīstīšanu, vadības gadījumā, to uzturēšanu.

Za 50 gadu jubilejas reizē atkārtoti tika atgādināts kritiskais dažādo zinātnes nozarē nozīmīgs Latvijā, kā arī no tā izrietošās sekas visai tuvā nācotnē. Amerikas un Eiropas valstu pieredze piedāvā veiksmīgu attīstības modeli – zinātnisko pētniecību un ražošanu stimulējot t. s. tehnoloģiskajos centros, zinātnes parkos, inovācijas tehnoloģiskā transfера centros.

Sadarbībā ar Latvijas Attīstības aģentūru, Integrēto konsultatīvo dienestu, Tirdzniecības un rūpniecības kamuru, Vācijas tautsaimniecības pārstāvniecību Latvijā, Vācijas, Centrāleiropas valstu un NVS valstu tehnoloģiskajiem centriem, BIK var sniegt plašas iespējas Latvijas zinātnes pārstāvjiem un ražotājiem, palīdzot ideju iemesot produktā, atrast savu nišu tirgū, sameklēt projekta partneri konkrētai iecerei, iepazīties ar pasaules tendencēm zinātnē un rūpniecībā, ES pieprasītajiem pētījumiem, jo sākot ar 1996. gadu BIK ir Eiropas programmas EUREKA Nacionālais informācijas punkts (NIP). EUREKA atbalsta un atvieglo industriālo, zinātnisko un tehnoloģisko kooperāciju projektos, kas paredz tādu produktu, pakalpojumu un metožu izstrādi un ieviešanu, kas balstās uz modernām tehnoloģijām un ir konkurrēspējīga pasaules tirgū.

Tuvāku informāciju interesenti var iegūt:
BIK
Latvijas Tehnoloģiskais centrs
Tālr.: 558744 Fax: 7310027

EUREKA

Nacionālais informācijas punkts Latvijas Tehnoloģiskā centra konsultāciju un informācijas birojā

EUREKA ir Eiropas programma, kas radusies kā politiska iniciatīva starptautiskās sadarbības veicināšanai cīvilo tehnoloģiju pētījumu, izstrādes un ieviešanas jomā.

EUREKA tika uzsākta 1985. gadā, lai veicinātu ciešāku starpvalstu sadarbību starp uzņēmumiem un pētnieciskiem institūtiem progresīvu tehnoloģiju un ražošanas jomā, lai veicinātu Eiropas rūpniecības un tautsaimniecības konkurētspēju pasaules tirgū, tādējādi liecot pamatu noturīgai labklājībai un nodarbinātībai.

EUREKA atbalsta un atvieglo industriālo, zinātnisko un tehnoloģisko kooperāciju projektos, kas paredz tādu produktu, procesu, pakalpojumu izstrādi un ieviešanu, kas balstās uz jaunām tehnoloģijām un ir konkurrētspējīgi pasaules tirgū.

Ir divi veidi, kā kļūt par EUREKA projekta dalībnieku:

1. EUREKA piedāvā iespēju piedalīties eksistējošā projekta arī ražotājiem un zinātniekim no valstīm, kurus nav EUREKA dalībnieces, ja:
 - visi projekta dalībnieki un augstākā līmeņa grupa (High Level Group-HLG) akceptē jauno partneri;
 - jaunā partnera piesaistīšana ir būtiski svarīga projekta mērķu sasniegšanai;
 - darbs projekta kopumā notiek EUREKA dalībvalstīs;
 - projekts turpinās saskaņā ar EUREKA principiem, un jaunais partneris akceptē Hannoveras deklarāciju.

Lai oficiāli atzītu jauno partneri par EUREKA dalībnieku, kontaktdalībniem pieteikums jāiesniedz Nacionālajam projektu koordinatoram (National Project Coordinator-NPC), pamatojot tā nepieciešamību. Lūgumu jānogādā tieši kontaktdalībnieka valsts pārstāvīm akceptēšanai HLG vismaz 21 dienu pirms nākamās HLG tikšanās.

Ja HLG nevar pieņemt lēmumu, lūgumu jāizvirza nākamajā Ministru konferencē.

2. Uzņēmumi un zinātnieki institūfi savas projektu idejas var iesniegt EUREKA Sekretariātā (ES) Brisele caur savu Nacionālo informācijas punktu (National Information Point-NIP) projekta priekšlikuma formā. Pieteikums cirkulēs caur visiem NPC. Ja tiks atrasti partneri no divām vai vairāk EUREKA dalībvalstīm, projekta iesnieguma formu var aizpildīt viens no šiem partneriem.

- EUREKA kritēji:
- Projekta jāpiedāls vismaz diviem partneriem no dažādām EUREKA dalībvalstīm;
 - Projektam jānodrošina nozīmīgu tehnoloģisku progresu ražošanā, procesos vai pakalpojumu sfērā. EUREKA nozarei:
 - Biotehnoloģija un medicīnas tehnoloģija
 - Komunikācijas
 - Enerģētika
 - Dabas aizsardzība
 - Informācijas tehnoloģija
 - Lāzertehnoloģija
 - Jauni materiāli
 - Ražošanas automātizācija
 - Transports

Turpinājums 4. lpp.

EUREKA

Turpinājums no 3. lpp.

EUREKA dalībnieki ir 24 valstis un Eiropas Savienība (bet ne ES valstis):

Austrija	Nederlande
Belgija	Norvēģija
Cehija	Polija
Dānija	Portugāle
Eiropas Savienība	Slovēnija
Francija	Somija
Grieķija	Spanija
Trija	Turcija
Islande	Ungārija
Itālija	Šveice
Krievijas Federācija	Vācija
Lielbritānija	Zviedrija
Luksemburga	

EUREKA projekti finansējumu nesajem centralizēti. Kāram dalībniekiem pašam jāmeklē finansu avoti projekta realizācijai. Vairumā dalībvalstu dajū izmaksu sedz valsts budžets, jo EUREKA projekta statuss ir starptautisks garants tā aktualitātei un nepieciešamībai. Dažos gadījumos NIP var palīdzēt rast finansiālu atbalstu EUREKA projektam LATVIJĀ.

Sā gada 19.-21. februārī mūsu pārstāvis piedalījās Eiropas NIP konferencē, Lježā, Belģijā, kur sniedza ziņojumu par EUREKA projektu dalībniekiem Latvijā, kā arī ieguva jaunāko informāciju par programmas aktivitātēm.

Aktuālāko informāciju Jums piedāvā:

EUREKA NIP Latvijā

BIK

Konsultāciju un informācijas birojs

LATVIJAS TEHNOLOGISKĀJĀ CENTRĀ

Aizkraukles iela 21 — 328

Rīga LV-1006

Latvija

tel. +371 2 558744

fax: +371 7310027

LATVIJAS AKADEMISKĀS BIBLIOTĒKAS

un

LATVIJAS PASTA

IZSTĀDE

«GADSIMTI PASTA SOMĀ»

Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā

Rūpniecības ielā 10.

Izstāde atvērta no 21. marta līdz 19. aprīlim.

DISERTĀCIJU AIZSTĀVĒŠANA

S. g. 8. aprīlī pulksten 14.30 Ausekļa ielā 11, 511. auditorijā notiks RTU inženierzinātņu nozares habilitācijas padomes H-07 sēde.

Promocijas darbu inženierzinātņu doktora zinātniskā grāda iegūšanai aizstāvēs

EGĪLS GINTERS.

Promocijas darba temats «Sadaliņu informācijas apstrādes sistēmu projektēšana tipveida procesu kopā».

Recenzenti: Dr. h. inž. L. Novickis, Dr. h. dat. V. Zauruskis, Dr. inž. U. Sukovskis.

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā Kalķu ielā 1a.

*

1996. gada 11. aprīlī plkst. 13.00 Latvijas Eksperimentālās un kliniskās medicīnas institūtā, Ojāra Vācieša ielā 4, Rīga, LV-1004, notiks habilitācijas un promocijas padomes kliniskajā un normālajā fizioloģijā sēde, kurā izskaitīs

DAGNIJAS MARTINSONES

disertāciju «L-triptofāna perorālas slodzes ietekme uz enteroinsulārās ass darbību cukura diabēta slimniekiem» medicīnas doktora zinātniskā grāda iegūšanai.

Recenzenti: prof., Dr. h. med. Līga Aberberga-Augškalne, Dr. med. Kārlis Olafs Heidemanis, Dr. med. Valdis Pīrāgs.

Ar disertāciju var iepazīties institūta bibliotēkā O. Vācieša ielā 4.

*

LU Cietvielu fizikas institūta Habilitācijas un promocijas padomes sēdes notiks Ķengara ielā 8, 1. auditorijā: 11.04. — plkst. 10.00 —

M. KUKĀ (LU CFI)

aizstāvēs promocijas darbu «Optisko īpašību un punktveida defektu difūzijas kvantu ķīmiskā modelēšana MgO kristālos».

Recenzenti: prof. J. R. Kalniņš, Dr. habil. phys. U. Ulmanis, Dr. habil. phys. S. Černovs. — plkst. 14.00 —

J. EIDUSS (LU)

aizstāvēs habilitācijas darbu cietvielu fizikā par tēmu «Molekulārā arsēna cietvielu fizikas daži aspekti».

Redaktore Zaiga Kipere.

«Zinātnes Vēstnesis».

Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.

Reģistrācijas apliecība nr. 75.

Izdevējs: Latvijas Zinātnieku savienība.

«Science Bulletin Association of Latvian Scientists».

JAUNĀKĀ ĀRZEMJU LITERATŪRA LATVIJAS AKADEMISKĀJĀ BIBLIOTĒKĀ

1996.01.03.

1. Zinn, H. A people's history of the United States. — New York, 1980.
2. Die Bestände des Sächsischen Hauptstaatsarchivs und seiner Außenstellen Bautzen, Chemnitz und Freiberg. — Bd. 1, T. 1—2. — Leipzig, 1994.
3. Fennell, T. G. La morphologie du futur en moyen français. — Geneva, 1975.
4. Lietuvos architektūros istorija. — T. 2. — Vilnius, 1994.
5. Truska, L. Lietuva 1938—1953 metais. — Kaunas, 1995.
6. Gratical technologies. — Washington, 1992.
7. Summaries of FY 1993. — Oak Ridge, 1993.
8. Keskkond, 1994-Estonian environment, 1994. — Tallinn, 1995.
9. Nonlinear coherent structures in physics and biology. — New York, 1994.
10. Singular limits of dispersive waves. — New York, 1994.
11. Freud, Sigmund. Briefe an Wilhelm Fliess, 1887—1904. — Frankfurt am Main, 1985.
12. Valisperiodika koondkataloog, 1993—1994. — Tallinn, 1995.
13. Automating instructional design, development, and delivery. — Berlin etc., 1994.
14. Human-machine communication for educational systems design. — Berlin etc., 1994.
15. Technology-based learning environments. — Berlin etc., 1994.
16. Science policy. — Dordrecht etc., 1995.
17. Liver carcinogenesis. — Berlin etc., 1994.
18. Autoimmunity. — Berlin etc., 1994.
19. Cellular and molecular effects of mineral and synthetic dusts and fibres. — Berlin etc., 1994.
20. Game-theoretic methods in general equilibrium analysis. — Dordrecht etc., 1994.
21. The World almanac and book of facts, 1995. — Mahwah, 1994.
22. Whitaker's almanac, 1995. — London, 1994.
23. Deterministic chaos in general relativity. — New York, 1994.
24. Computer supported collaborative learning. — Berlin etc., 1995.
25. The ethological roots of culture. — Dordrecht etc., 1994.
26. Fundamentals in handwriting recognition. — Berlin etc., 1994.
27. From statistics to neural networks. — Berlin etc., 1994.
28. Cellular mechanisms of sensory processing. — Berlin etc., 1994.

Recenzenti: akad. J. Zaķis, prof. R. Ferbers, prof. K. Švarcs (Heidelberg), prof. H. Beslers (Marburga).

12.04. — plkst. 10.00 —

J. JAGMINAS (Viljdas PFI)

aizstāvēs promocijas darbu cietvielu fizikā par tēmu «Lielas intensitātes läzera starojuma ierosinātās elektroņu — caurumu plazmas uzsīšanas efekti indija arsenīda luminiscētā starojumā».

Recenzenti: Dr. hab. phys. A. Medvids, prof. I. Tāle, Dr. phys. T. Purītis.

— plkst. 14.00 —

J. MANIKS (LU CFI)

aizstāvēs habilitācijas darbu cietvielu fizikā par tēmu «Metālu atomāri — tīru virsmu adhēzijas procesi».

Recenzenti: akad. J. Ekmanis, akad. M. Kalniņš, Dr. habil. phys. J. Dehtjars.

*

Latvijas Universitātes filozofijas zinātnu nozares habilitācijas un promocijas padomes atklātajā sēdē 1995. gada 18. decembrī, pamatojoties uz Latvijas zinātniskā grāda pretendenta Edmunda Apsalonā Brēmenes universitātē aizstāvētās filozofijas doktora disertācijas «Pēdējā pamaņojuma problēma un filozofijas racionalitāte» un citu viņa zinātnisko darbu novērtējumu, recenzentu komisijas lēmumu un Padomes aizklātās balsošanas rezultātiem, tika noteikts.

— pielīdzināšanas kārtībā piešķirt EDMUNDAM AP-SALONAM doktora grādu filozofijas zinātnu nozares vispārējās filozofijas apakšnozarē.

No septiņiem klātesošajiem Padomes locekļiem par zinātniskā grāda piešķiršanu balsoja 7, pret — neviens.

*

Latvijas Universitātes filozofijas zinātnu nozares habilitācijas un promocijas padomes atklātajā sēdē 1995. gada 18. decembrī, pamatojoties uz Latvijas zinātniskā grāda prefendentēs — filozofijas zinātnu kandidātēs Veras Sikorovas disertācijas «Saskarsme ģimenē kā personības veidošanās faktors» un citu viņas zinātnisko darbu novērtējumiem, recenzentu komisijas lēmumu un Padomes aizklātās balsošanas rezultātiem, tika noteikts.

— pielīdzināšanas kārtībā piešķirt VERAI SIKORO-VĀI doktora grādu filozofijas zinātnu nozares praktiskās filozofijas apakšnozarē.

29. Investigations on fracture, strength and integrity of materials and structures. — Lviv, 1993.
30. Electronic information delivery. — Aldershot, 1995.
31. American export register, 1995. — New York, 1995.
32. The export yellow pages, 1995 edition. — Washington, 1995.
33. Shabotnik, B. D. Fractal physics. — Kaunas, 1994.
34. Molecular electronics. — Taunton, 1992.
35. Cram, D. J. Container molecules and their quests. — London, 1994.
36. Collaborative dialogue technologies in distance learning. — Berlin etc., 1994.
37. Student modelling. — Berlin etc., 1994.
38. The future of the defence firm. — Dordrecht etc., 1995.
39. Iš naujausios Lietuvos istorijos. — Kaunas, 1995.
40. Herder Lexikon Geographie. — Freiburg etc., 1990.
41. Zabiela, G. Lietuvos medinės pilys. — Vilnius, 1995.
42. Geschichte der Psychologie. — Darmstadt, 1990.
43. Zeichen, Sprache, Bewusstsein. — Wien, 1994.
44. Williams, W. A. Americans in a changing world. — New York etc., 1978.
45. Indian National Science Academy (New Delhi). The year book, 1994. — New Delhi, 1994.
46. Bibliothekenführer der Freien Universität Berlin. — Berlin, 1994.
47. Cleugh, J. Die Medici. — München, 1984.
48. Ewalds, S. Metafysik osh religionsfilosofi. — Abo, 1993.
49. Bloch, S. Psychiatric terror. — New York, 1977.
50. Handbook of pesticide toxicology. — San Diego, 1991.
51. Штейнберг, П. Н. Обиходная рецептура садово-садова. — Москва, 1991.
52. Оптические свойства кристаллов. — Минск, 1995.
53. Рациональность и семиотика дискурса. — Киев, 1994.
54. Урбанович, П. П. Избыточность в полупроводниковых интегральных микросхемах памяти. — Минск, 1995.
55. Физиологическая и медицинская кибернетика. — Киев, 1993.
56. Дворянские роды Российской империи. — Т. 2. — Санкт-Петербург, 1995.
57. Новая история Армении в трудах современных зарубежных авторов. — Ереван, 1993.
58. Русская культура в контексте социально-исторических реалий Украины: Конец XX столетия. — Киев, 1993.
59. Гариджанян, Г. Б. Геноцид армян перед судом истории. — Ереван, 1995.
60. Андреев, Даниил Леонидович. Роза Мира. — Москва, 1993.

No šešiem klātesošajiem Padomes locekļiem par zinātniskā grāda piešķiršanu balsoja 4, pret — 2.

1996. gada 19. aprīlī plkst. 14.30 RAU (Lomonosova ielā 1, auditorijā 4-1) notiks habilitācijas un promocijas padomes inženierzinātņu nozarē gaisa transporta ekspluatācijas apakšnozarē atklātā sēde, kurā

J. TRAPEZNKOVA

aizstāvēs disertāciju par tēmu: «Aviodispečeru sagatavošanas sistēmas pilnveidošana, izmantojot datorlīdzekļus un metodes».

Recenzenti: Vladimirs ŠESTAKOVIS — RAU katedras vadītājs, Dr. h. inž., profesors, Arkadijs BORISOVS — RTU docents, Dr. h. inž., profesors, Leonids GRINGLAJS — BIA docents, Dr. mat.

Ar disertāciju var iepazīties RAU bibliotēkā.

*

Latvijas Universitātes filozofijas zinātnu nozares habilitācijas un promocijas padomes 1996. gada 1. februāra sēdē piešķira filozofijas zinātnu doktora grādu (Dr. phil.) LU lektorei DAINAI TETERS par disertāciju «Laiķa un telpas modifikācijas 20. gadsimta sākuma kultūrā».

Baldošanas rezultāti: par — 9, pret — nav, atturas — nav.

*

Latvijas Universitātes Vēstures nozares promocijas un habilitācijas padome 1996. g. 24. janvāra sēdē piešķira vēstures doktora (Dr. hist.) zinātnisko grādu LU pasniegdzējam HARIJAM TUMANAM par promocijas darbu «Tradīcija arhaisko Atēnu vēsturē (8.—6. gs. p. m. ē.)».